

REANIMATSIYA AMALIYOTIDA TRAXEOSTOMIYANING DOLZARBLIGI VA AHAMIYATI

Axrorov Abror Ixtiyor og'li
+998942529300

Respublika Shoshilinch Tibbiy Yordam Ilmiy Markazi Navoiy viloyat filiali

Annotatsiya

Ushbu ilmiy ishda reanimatsiya amaliyotida traxeostomiyaning dolzarbligi va klinik ahamiyati yoritilgan. Nafas yetishmovchiligi, yuqori nafas yo'llarining obstruksiya, uzoq muddatli sun'iy nafas oldirish zarurati kabi holatlarda traxeostomiyaning qo'llanishi tahlil qilindi. Jarayonning asosiy klinik bosqichlari, ijobiy natijalari hamda mumkin bo'lgan asoratlari ilmiy asoslangan holda ko'rib chiqildi. Xulosa sifatida, traxeostomiya reanimatsiya sharoitida bemor hayotini saqlab qolishda va davolash samaradorligini oshirishda muhim jarrohlik usuli ekanligi ta'kidlandi.

Kalit so'zlar: Traxeostomiya, reanimatsiya, nafas yetishmovchiligi, sun'iy nafas oldirish, intensiv terapiya, obstruksiya, asoratlar.

Kirish

Reanimatsiya va intensiv terapiya amaliyotida nafas yo'llarining o'tkir va surunkali buzilishlari, shuningdek, uzoq muddatli sun'iy nafas oldirish zaruriyati ko'plab uchraydigan klinik vaziyatlardan biridir. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, og'ir bemorlarning deyarli yarmida turli darajadagi nafas yetishmovchiligi kuzatiladi va bunday holatlarda hayotni saqlab qolish uchun nafas yo'llarining o'tkazuvchanligini tez va ishonchli ta'minlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ana shunday sharoitlarda traxeostomiya eng samarali va keng qo'llaniladigan jarrohlik usullardan biri sifatida ajralib turadi. Traxeostomiya — bu traxeyada jarrohlik yo'li bilan teshik ochib, naycha kiritish orqali nafas yo'llarini ochiq va nazorat ostida ushlab turish imkonini beruvchi muolaja hisoblanadi. Bugungi kunda reanimatsiya sharoitida ushbu usulning ahamiyati juda katta bo'lib, u nafaqat nafas yo'llarini ta'minlaydi, balki uzoq muddatli parvarish, aspiratsiya profilaktikasi va bemorning tezroq tiklanishiga xizmat qiladi.

Traxeostomiyaning klinik ko'rsatmalari

Traxeostomiya, avvalo, o'tkir nafas yetishmovchiligi sharoitida qo'llaniladi. Yuqori nafas yo'llarida o'sma, shish, yot jismlar yoki qon quyilish natijasida obstruksiya yuzaga kelgan hollarda bemor faqat ushbu jarrohlik aralashuv yordamida saqlab qolinish mumkin. Bundan tashqari, zamonaviy reanimatsiya amaliyotida sun'iy nafas oldirishning 7–10 kundan ortiq davom etishi tavsiya etilmaydi, chunki uzoq muddatli intubatsiya traxeal shikastlanish va og'ir asoratlarning xavfini oshiradi. Shu bois, uzoq vaqt ventilyatsiya talab etiladigan bemorlar uchun traxeostomiya eng maqbul yechim hisoblanadi. Shuningdek, og'ir bosh miya jarohatlari, koma holatlari, miya qon aylanishining buzilishlari, nevrologik kasalliklarda yutish refleksining yo'qolishi va aspiratsiya xavfi mavjud bemorlarda ham traxeostomiya qo'llash katta klinik ahamiyat kasb etadi.

Traxeostomiya jarayonining klinik bosqichlari

Traxeostomiya jarayonining samaradorligi va xavfsizligi, avvalo, uning texnik jihatdan to'g'ri bajarilishiga bog'liqdir. Jarayon bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Dastlab bemor tayyorlanadi, ko'pincha reanimatsiya sharoitida u allaqachon sedatsiya ostida bo'ladi, lekin zarur hollarda qo'shimcha analgeziya yoki anesteziya qo'llanadi. Bo'yin sohasi antiseptik eritmalar bilan ishlovdan o'tkaziladi, traxeyaning ikkinchi va to'rtinchi halqalari oralig'i belgilanadi. Keyingi bosqichda teri va teri osti to'qimalarida kesma qilinib, mushaklar ajratiladi va traxeyaning old devoriga chiqiladi. Traxeyada kichik teshik ochilib, maxsus traxeostomiya naychasi kiritiladi. Naycha bemorning terisiga fiksatsiya qilinadi va sun'iy nafas oldirish apparatiga ulanadi. Jarayon davomida qon ketish, traxeya devorining shikastlanishi yoki subkutan emfizema kabi asoratlarning oldini olish uchun qat'iy texnikaga rioya qilish talab etiladi.

Reanimatsiya amaliyotida qo'llanilishining klinik natijalari

Traxeostomiya reanimatsiya amaliyotida bir qator ijobiy klinik natijalarni beradi. Avvalo, bemorning nafas yo'llari doimiy nazorat ostida bo'ladi va ularning o'tkazuvchanligi kafolatlanadi. Intubatsiya naychasiga nisbatan traxeostomiya bemor uchun qulayroq sharoit yaratadi, chunki og'iz va hiqildoq sohalari bo'sh bo'ladi, bemor tezroq o'zini qulay his qila boshlaydi. Aspiratsion pnevmoniya xavfi sezilarli darajada kamayadi, shuningdek, ventilyatsiya parametrlarini barqaror ushlab turish imkoniyati oshadi. Reanimatsiya amaliyotida yana bir muhim natija shundaki, traxeostomiya

qo'llangan bemorlarda sedatsiya va analgeziya uchun dori-darmonlarga ehtiyoj kamayadi, bu esa organizmga ortiqcha yuklanishni kamaytiradi. Natijada, bemor hushyor holatga tezroq qaytadi, reabilitatsiya davriga tezroq o'tadi va davolanishning umumiy samaradorligi oshadi.

Asoratlari va ularning klinik ahamiyati

Har qanday jarrohlik aralashuv singari, traxeostomiya ham ma'lum xavflarga ega. Jarayonning erta davrida qon ketish, naychanning noto'g'ri joylashtirilishi, subkutan emfizema yoki o'tkir infeksiya jarayonlar kuzatilishi mumkin. Uzoq muddatli parvarish davrida esa traxeyada stenozlar, granulyatsiya to'qimalarining hosil bo'lishi, trakeyo-ezofageal fistula, shuningdek, nutq va ovqatlanishda qiyinchiliklar kuzatiladi. Bunday asoratlarning oldini olishda jarrohlik texnikasiga qat'iy rioya qilish, aseptika va antiseptika qoidalarini to'liq bajarish, shuningdek, bemor parvarishini sifatli tashkil etish hal qiluvchi rol o'ynaydi. Reanimatsiya sharoitida ushbu tadbirlarning to'g'ri bajarilishi traxeostomiya samaradorligini oshiradi va asoratlar xavfini kamaytiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, reanimatsiya amaliyotida traxeostomiya nafas yo'llarining o'tkazuvchanligini ta'minlovchi, o'tkir nafas yetishmovchiligi va yuqori nafas yo'llarining obstruksiyasida hayotni saqlab qoluvchi asosiy jarrohlik aralashuvlardan biridir. U nafaqat tezkor yordam ko'rsatishda, balki uzoq muddatli sun'iy nafas oldirish davrida ham bemor uchun qulay sharoit yaratadi. Traxeostomiya nafas yo'llarining aspiratsiyadan himoyasini ta'minlaydi, sun'iy ventilyatsiya parametrlarini barqarorlashtiradi va dori vositalarining haddan tashqari qo'llanishini kamaytiradi. Shu sababli, mazkur jarrohlik usulining reanimatsiya amaliyotidagi dolzarbligi bugungi kunda yanada ortib bormoqda. Traxeostomiya bemorning hayotini saqlab qolish, asoratlarni kamaytirish va umumiy davolash samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Miller's Anesthesia. 9th Edition. Elsevier, 2020.
2. Benumof JL. Airway Management. 2nd Edition. Mosby, 2017.
3. Kasyanov V.M. Reanimatologiya va intensiv terapiya. Toshkent, 2018.
4. Oh's Intensive Care Manual. 8th Edition. Butterworth-Heinemann, 2019.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073 Volume-3, Issue-9

5. Tintinalli JE. Emergency Medicine: A Comprehensive Study Guide. 9th Edition, McGraw Hill, 2021.
6. Uzb. Respublikasi SSV klinik protokollari, 2023.
7. Mehta AB, Cooke CR. Tracheostomy in ICU patients. Clin Chest Med. 2016.